NN 29/2019 (23.3.2019.), Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma

HRVATSKI SABOR

602

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI, IZBORNE PROMIDŽBE I REFERENDUMA

Proglašavam Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 23. ožujka 2019.

Klasa: 011-01/19-01/43
Urbroj: 71-06-01/1-19-2
Zagreb, 23. ožujka 2019.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O FINANCIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI, IZBORNE PROMIDŽBE I REFERENDUMA

DIO PRVI
UVODNE ODREDBE

Predmet i područje primjene Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje način financiranja političkih stranaka, zastupnika izabranih s neovisnih lista i zastupnika nacionalnih manjina koje su kandidirali birači ili udruge nacionalnih manjina, članova predstavničkih tijela jedinica samouprave izabranih s liste grupe birača, neovisnih lista odnosno lista grupe birača i kandidata, referendumskih aktivnosti, stjecanje i trošenje sredstava te nadzor i revizija.

(2) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na redovito godišnje financiranje političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika te na financiranje izborne promidžbe političkih stranaka, neovisnih lista odnosno lista grupe birača i kandidata na izborima za predsjednika Republike Hrvatske, za zastupnike u Hrvatski sabor, za članove za Europski parlament, za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike te za članove predstavničkih tijela jedinica samouprave.

(3) Financiranjem se, u smislu ovoga Zakona, smatra stjecanje financijskih sredstava te primanje usluga ili primanje proizvoda bez obveze plaćanja, u svrhu potpore i promicanja političkog djelovanja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika, nezavisnih vijećnika, neovisnih lista odnosno lista grupe birača i kandidata te trošenje financijskih sredstava odnosno korištenje proizvoda i usluga za političko djelovanje, u skladu s ovim Zakonom.

(4) Financiranjem se u smislu ovoga Zakona smatra i stjecanje financijskih sredstava te primanje usluga ili primanje proizvoda bez obveze plaćanja, u svrhu potpore i promicanja referendumske aktivnosti te trošenje financijskih sredstava odnosno korištenje proizvoda i usluga za referendumsku aktivnost, u skladu s ovim Zakonom.

Značenje pojmova

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *»nezavisni zastupnik«* znači zastupnik izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina

2. *»nezavisni vijećnik«* znači član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača

3. *»kandidati«* znače kandidati za predsjednika Republike Hrvatske, kandidati za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i kandidati za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana koji se biraju iz reda nacionalnih manjina (neovisno o tome je li ih predložila politička stranka ili birači) te kandidati za zastupnike pripadnika nacionalnih manjina koje su kandidirali birači i udruge nacionalnih manjina

4. *»izborna promidžba«* znači skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe, a koje se odnose na vlastito javno predstavljanje te javno predstavljanje i obrazlaganje vlastitih izbornih programa u svrhu uvjeravanja birača da glasuju za njih

5. *»vlastita sredstva«*

– političke stranke znače sredstva koja politička stranka sa svojeg središnjeg računa uplati na svoj poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe odnosno na poseban račun za financiranje troškova izborne promidžbe kandidata kojeg je predložila

– pojedine političke stranke, kada dvije ili više političkih stranaka predlože zajedničku listu, znače sredstva koja ta politička stranka sa svojeg središnjeg računa uplati na poseban račun koji je za financiranje troškova izborne promidžbe otvorila jedna od političkih stranaka koje su predložile zajedničku listu

– neovisne liste odnosno liste grupe birača znače osobna sredstva fizičkih osoba kandidata na neovisnoj listi odnosno na listi grupe birača

– kandidata za predsjednika Republike Hrvatske znače osobna sredstva fizičke osobe kandidata za predsjednika Republike Hrvatske

– kandidata za zastupnike pripadnika nacionalnih manjina koje su kandidirali birači i udruge nacionalnih manjina znače osobna sredstva fizičkih osoba – tih kandidata i osobna sredstva fizičkih osoba – zamjenika tih kandidata koji se kandidiraju zajedno s njima

– kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana znače osobna sredstva fizičkih osoba – tih kandidata i osobna sredstva fizičkih osoba – zamjenika tih kandidata koji se kandidiraju zajedno s njima

– kandidata za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana koji se biraju iz reda nacionalnih manjina znače osobna sredstva fizičkih osoba – tih kandidata

– organizacijskog odbora za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje državnog ili lokalnog referenduma znače osobna sredstva fizičkih osoba članova organizacijskog odbora.

Vlastitim sredstvima političke stranke, neovisne liste odnosno liste grupe birača i kandidata odnosno organizacijskog odbora smatraju se i prihodi od kamata na oročena sredstva i depozite po viđenju, na posebnom računu za financiranje troškova izborne promidžbe odnosno na posebnom računu za financiranje referendumske aktivnosti.

6. *»jedinica samouprave«* znači jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

7. *»članarina«* odnosno *»članski doprinos«* znači redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća političkoj stranci na način i pod uvjetima utvrđenima statutom ili drugim aktom političke stranke

8. *»dobrovoljni prilozi«* ili *»donacije«* znače povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate političkoj stranci, nezavisnom zastupniku i nezavisnom vijećniku za njihov politički rad odnosno političkoj stranci, neovisnoj listi, listi grupe birača i kandidatu za financiranje izborne promidžbe te organizacijskom odboru za financiranje referendumske aktivnosti

9. *»banka«* bankom se smatraju banke koje posluju u Republici Hrvatskoj

10. *»referendumska aktivnost«* znači skup radnji koje poduzimaju članovi organizacijskog odbora za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje državnog ili lokalnog referenduma, a koje se odnose na javno predstavljanje i obrazlaganje referendumskog pitanja u svrhu uvjeravanja birača da svojim potpisom podupru potrebu da se zatraži raspisivanje referenduma te, ako je referendum raspisan, da glasuju za njihov prijedlog

11. *»predstavnik organizacijskog odbora«* znači član organizacijskog odbora za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje državnog ili lokalnog referenduma, koji je ovlašten predstavljati organizacijski odbor

12. *»informacijski sustav za nadzor financiranja«* znači računalni program putem kojega političke stranke, nezavisni zastupnici, nezavisni vijećnici te osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista, nositelji lista grupe birača i kandidati te predstavnik organizacijskog odbora dostavljaju nadležnim tijelima financijske izvještaje i druga propisana izvješća i podatke te putem kojeg se propisana izvješća objavljuju na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva

13. *»izabrani dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave«* znače općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici i članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

14. *»revizija«* znači revizija financijskog poslovanja i financijskih izvještaja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika

15. *»opće društvene potrebe«* znače kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge opće korisne svrhe za fizičke i pravne osobe

16. *»konačni rezultati izbora«* znače rezultati izbora koje objavljuje Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske nakon što se iscrpe sva pravna sredstva u zaštiti biračkog prava ili isteku rokovi za njihovo podnošenje.

Rodna neutralnost

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

DIO DRUGI
FINANCIRANJE REDOVITIH POLITIČKIH AKTIVNOSTI TIJEKOM GODINE

Izvori sredstava za financiranje redovitih političkih aktivnosti tijekom godine

Članak 4.

(1) Političke stranke mogu radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarine odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora.

(2) Prihode iz izvora utvrđenih stavkom 1. ovoga članka, osim prihoda iz članarine odnosno članskog doprinosa i organiziranja stranačkih manifestacija, mogu stjecati i nezavisni zastupnici odnosno nezavisni vijećnici.

(3) Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna jedinica samouprave, na način i pod uvjetima utvrđenima ovim Zakonom.

(4) Financijska sredstva iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka politička stranka odnosno nezavisni zastupnik i nezavisni vijećnik mogu koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom iz članka 50. ovoga Zakona.

(5) Zabranjuje se trošenje financijskih sredstava iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka za osobne potrebe.

POGLAVLJE I.
REDOVITO GODIŠNJE FINANCIRANJE IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA I PRORAČUNA JEDINICA SAMOUPRAVE

Osiguravanje sredstava za redovito godišnje financiranje u proračunu

Članak 5.

(1) Sredstva za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, u iznosu od 0,075 % ostvarenih poreznih prihoda iz prethodno objavljenog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna.

(2) Sredstva za redovito godišnje financiranje političkih stranaka i nezavisnih vijećnika iz proračuna jedinica samouprave dužna je osigurati jedinica samouprave u iznosu koji se određuje u proračunu jedinice samouprave za svaku godinu za koju se proračun donosi, s tim da visina sredstava po jednom članu predstavničkog tijela jedinice samouprave godišnje ne može biti određena u iznosu manjem od:

– 8000,00 kuna u predstavničkom tijelu Grada Zagreba

– 5000,00 kuna u predstavničkom tijelu županije i velikoga grada

– 3500,00 kuna u predstavničkom tijelu jedinice samouprave koja ima više od 10.000 stanovnika

– 2000,00 kuna u predstavničkom tijelu jedinice samouprave koja ima od 3001 do 10.000 stanovnika

– 1000,00 kuna u predstavničkom tijelu jedinice samouprave koja ima do 3000 stanovnika.

Pravo na redovito godišnje financiranje iz proračuna

Članak 6.

(1) Pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile zastupničko mjesto u Hrvatskome saboru i nezavisni zastupnici.

(2) Pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinice samouprave imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile mjesto člana u predstavničkom tijelu jedinice samouprave i nezavisni vijećnici.

Raspoređivanje sredstava iz proračuna za redovito godišnje financiranje

Članak 7.

(1) Sredstva iz članka 5. ovoga Zakona raspoređuju se na način da se utvrdi jednaki iznos sredstava za svakog zastupnika u Hrvatskom saboru odnosno za svakog člana u predstavničkom tijelu jedinice samouprave, tako da pojedinoj političkoj stranci koja je bila predlagatelj liste pripadaju sredstva razmjerna broju dobivenih zastupničkih mjesta odnosno mjesta članova u predstavničkom tijelu jedinice samouprave, prema konačnim rezultatima izbora za zastupnike u Hrvatski sabor odnosno za članove predstavničkog tijela jedinice samouprave.

(2) Ako je sa zajedničke liste koju su predložile dvije ili više političkih stranaka, prema konačnim rezultatima izbora, izabran zastupnik odnosno član predstavničkog tijela jedinice samouprave koji nije član niti jedne od političkih stranaka koje su predložile zajedničku listu, sredstva za tog zastupnika odnosno člana predstavničkog tijela jedinice samouprave raspoređuju se političkim strankama koje su predložile zajedničku listu sukladno njihovu sporazumu, a ako sporazum nije zaključen, razmjerno broju osvojenih zastupničkih mjesta odnosno mjesta članova predstavničkog tijela jedinice samouprave.

(3) Sporazum iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav te predstavničkom tijelu jedinice samouprave.

(4) U slučaju udruživanja dviju ili više političkih stranaka financijska sredstva koja se raspoređuju sukladno stavku 1. ovoga članka pripadaju političkoj stranci koja je pravni sljednik političkih stranaka koje su udruživanjem prestale postojati. Politička stranka koja je pravni sljednik dužna je Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkom tijelu jedinice samouprave dostaviti pisanu obavijest o statusnoj promjeni (udruživanju političkih stranaka) najkasnije u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

(5) Ako nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik postane član političke stranke koja participira u Hrvatskome saboru odnosno u predstavničkom tijelu jedinice samouprave, sredstva za redovito godišnje financiranje iz državnog proračuna odnosno proračuna jedinice samouprave za tog zastupnika odnosno vijećnika pripadaju političkoj stranci čiji je on postao član i doznačuju se na račun te političke stranke u razdoblju do isteka njegova mandata, neovisno o eventualnom istupanju iz te stranke u navedenom razdoblju. Nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik dužan je najkasnije u roku od 15 dana od dana stupanja u članstvo političke stranke o tome pisano izvijestiti Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora odnosno predstavničko tijelo jedinice samouprave.

(6) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik dužan je, u roku od 60 dana od dana stupanja u članstvo političke stranke, zatvoriti poseban račun, a preostala sredstva s tog računa uplatiti na račun političke stranke čiji je postao član.

(7) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, ako se nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik prije stupanja u članstvo političke stranke odrekao prava na redovito godišnje financiranje iz državnog proračuna odnosno proračuna jedinice samouprave, političkoj stranci čiji je on postao član neće se isplatiti sredstva za tog nezavisnog zastupnika odnosno nezavisnog vijećnika u proračunskoj godini u kojoj navedeni nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik, sukladno članku 8. stavku 5. ovoga Zakona, nema pravo na financiranje iz proračuna.

Odricanje od prava na redovito godišnje financiranje iz proračuna

Članak 8.

(1) Nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici mogu se odreći prava na redovito godišnje financiranje iz državnog proračuna odnosno proračuna jedinice samouprave pisanom izjavom koja se dostavlja Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkom tijelu jedinice samouprave te Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju.

(2) Pisana izjava iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja.

(3) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik koji je otvorio poseban račun za redovito godišnje financiranje, a koji ne ostvaruje prihode za redovito godišnje financiranje iz drugih zakonom dopuštenih izvora dužan je u roku od 60 dana od dana podnošenja izjave iz stavka 1. ovoga članka zatvoriti poseban račun za redovito financiranje svoje djelatnosti te preostala sredstva odnosno vrijednost imovine ili imovinu nabavljenu iz tih sredstava rasporediti na način propisan člankom 17. ovoga Zakona.

(4) Ako nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik iz stavka 1. ovoga članka ne ostvaruje prihode za redovito godišnje financiranje iz drugih zakonom dopuštenih izvora, dužan je to navesti u izjavi iz stavka 1. ovoga članka.

(5) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik nema pravo na financiranje iz proračuna do isteka proračunske godine u kojoj je izjavu podnio i za tu proračunsku godinu ne može je povući, a financijska sredstva koja pripadaju tom nezavisnom zastupniku odnosno nezavisnom vijećniku za tu proračunsku godinu ostaju u državnom proračunu odnosno proračunu jedinice samouprave.

(6) U slučaju mirovanja mandata ili prestanka mandata prije isteka vremena na koje je izabran izjava nezavisnog zastupnika odnosno nezavisnog vijećnika iz stavka 1. ovoga članka ne obvezuje njegova zamjenika.

(7) Na zamjenika iz stavka 6. ovoga članka koji se želi odreći prava na redovito godišnje financiranje iz državnog proračuna odnosno proračuna jedinica samouprave, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga članka.

Naknada za podzastupljeni spol

Članak 9.

(1) Za svakoga zastupnika odnosno člana predstavničkog tijela jedinice samouprave podzastupljenog spola, političkim strankama, nezavisnim zastupnicima odnosno nezavisnim vijećnicima pripada i pravo na naknadu u visini od 10 % iznosa predviđenog po svakom zastupniku odnosno članu predstavničkog tijela jedinice samouprave.

(2) Podzastupljenost spola u smislu stavka 1. ovoga članka postoji ako je zastupljenost jednog spola u Hrvatskome saboru odnosno u predstavničkom tijelu jedinice samouprave niža od 40 %.

Odluka o raspoređivanju sredstava iz proračuna i isplata sredstava

Članak 10.

(1) Odluku o raspoređivanju sredstava iz državnog proračuna prema članku 7. stavku 1. ovoga Zakona donosi Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora. Raspoređena sredstva doznačuju se na središnji račun političke stranke odnosno na poseban račun nezavisnog zastupnika iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona, tromjesečno u jednakim iznosima odnosno ako se početak ili završetak mandata ne poklapaju s početkom ili završetkom tromjesečja, u tom se tromjesečju isplaćuje iznos razmjeran broju dana trajanja mandata.

(2) Sredstva za redovito godišnje financiranje zastupnika nacionalnih manjina koje je kandidirala politička stranka doznačuju se na središnji račun političke stranke.

(3) Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna jedinice samouprave prema članku 7. stavku 1. ovoga Zakona donosi predstavničko tijelo jedinice samouprave. Raspoređena sredstva doznačuju se na žiroračun političke stranke odnosno na poseban račun nezavisnog vijećnika iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona, tromjesečno u jednakim iznosima odnosno ako se početak ili završetak mandata ne poklapaju s početkom ili završetkom tromjesečja, u tom se tromjesečju isplaćuje iznos razmjeran broju dana trajanja mandata.

(4) Odluku iz stavka 3. ovoga članka jedinica samouprave dužna je dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu najkasnije u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu te odluke, s naznakom broja i datuma objave službenog glasila u kojem je objavljena.

(5) Ako nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik u propisanom roku nije otvorio poseban račun za redovito godišnje financiranje ili nije dostavio pisanu obavijest s podacima o broju računa Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkom tijelu jedinice samouprave, sukladno članku 13. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona, nadležno državno tijelo odnosno jedinica samouprave nisu mu dužni isplatiti sredstva za redovito godišnje financiranje za razdoblje u kojem poseban račun nije bio otvoren ili nije bila dostavljena pisana obavijest s podacima o broju računa Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkom tijelu.

Izvješće o iznosu raspoređenih i isplaćenih sredstava

Članak 11.

(1) Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora dužan je nakon završetka poslovne godine, a najkasnije do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu objaviti na mrežnim stranicama Hrvatskoga sabora izvješće o iznosu raspoređenih i isplaćenih sredstava iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje svake političke stranke zastupljene u Hrvatskome saboru i svakog nezavisnog zastupnika.

(2) Podatke o isplaćenim sredstvima iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje svake političke stranke zastupljene u Hrvatskome saboru i svakog nezavisnog zastupnika, specificirane sukladno stavku 4. ovoga članka, Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora dužno je dostaviti Ministarstvo financija, najkasnije do 15. veljače tekuće godine za prethodnu godinu.